

---

# Spis treści

|            |    |
|------------|----|
| O autorach | 11 |
|------------|----|

|       |    |
|-------|----|
| Wstęp | 13 |
|-------|----|

## 1. Rachunkowość w systemie informacyjnym przedsiębiorstwa

|                                                                              |    |
|------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1.1. Rys historyczny                                                         | 16 |
| 1.2. Rachunkowość – istota i zakres                                          | 17 |
| 1.3. Podmiot i przedmiot rachunkowości                                       | 20 |
| 1.4. Użytkownicy informacji z systemu rachunkowości                          | 22 |
| 1.5. Funkcje i metody rachunkowości oraz cechy informacji finansowej         | 23 |
| 1.6. Normy prawne i środowiskowe, harmonizacja i standaryzacja rachunkowości | 25 |
| 1.7. Rachunkowość finansowa, a rachunkowość zarządcza                        | 27 |
| Literatura zalecana                                                          | 30 |
| Problemy i pytania                                                           | 30 |

## 2. Ujmowanie zdarzeń gospodarczych w rachunkowości – majątek, kapitał i wynik finansowy przedsiębiorstwa

|                                                                        |    |
|------------------------------------------------------------------------|----|
| 2.1. Majątek jednostki gospodarczej                                    | 32 |
| 2.2. Kapitał jednostki gospodarczej                                    | 35 |
| 2.3. Wynik finansowy jednostki gospodarczej i jego podstawowe elementy | 37 |
| 2.4. Koszty i przychody a wydatki i wpływy                             | 38 |
| 2.5. Zasada równowagi bilansowej. Zdarzenia gospodarcze                | 41 |
| 2.6. Wpływ zdarzeń gospodarczych na bilans                             | 43 |
| Przykłady z rozwiązaniami                                              | 44 |

|                        |    |
|------------------------|----|
| Zadania do rozwiązania | 51 |
| Odpowiedzi do zadań    | 91 |
| Literatura zalecana    | 93 |
| Problemy i pytania     | 93 |

### 3. Konto – podstawy ewidencji księgowej

|                                                                            |     |
|----------------------------------------------------------------------------|-----|
| 3.1. Pojęcie oraz istota konta księgowego                                  | 96  |
| 3.2. Klasyfikacja i zasady funkcjonowania kont księgowych                  | 98  |
| 3.3. Zasada podwójnego zapisu                                              | 105 |
| 3.4. Dzielenie i łączenie kont                                             | 107 |
| 3.5. Zestawienie obrotów i sald – czyli kontrola prawidłowości księgowania | 109 |
| 3.6. Poprawianie błędnych zapisów księgowych                               | 113 |
| 3.7. Dowody księgowe                                                       | 116 |
| 3.8. Plan kont                                                             | 119 |
| Przykłady z rozwiązaniami                                                  | 122 |
| Zadania do rozwiązania                                                     | 137 |
| Odpowiedzi do zadań                                                        | 165 |
| Literatura zalecana                                                        | 170 |
| Problemy i pytania                                                         | 170 |

### 4. Definicje, klasyfikacja oraz ewidencja kosztów i przychodów

|                                                                                      |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 4.1. Koszty – istota i podstawowe kryteria klasyfikacyjne                            | 172 |
| 4.1.1. Klasyfikacja kosztów działalności operacyjnej                                 | 173 |
| 4.1.2. Klasyfikacja przychodów działalności operacyjnej                              | 181 |
| 4.1.3. Klasyfikacja kosztów i przychodów ze względu na ich wpływ na dochód podatkowy | 181 |
| 4.2. Ewidencja kosztów i przychodów działalności operacyjnej                         | 181 |
| 4.2.1. Ewidencja kosztów wyłącznie w układzie rodzajowym                             | 182 |
| 4.2.2. Ewidencja kosztów wyłącznie według funkcji i typów działalności               | 185 |
| 4.2.3. Ewidencja kosztów równolegle w układach rodzajowym i funkcjonalnym            | 188 |
| 4.3. Koszty i przychody pozostałej działalności operacyjnej                          | 194 |
| 4.4. Koszty i przychody finansowe                                                    | 195 |
| 4.5. Ustalenie wyniku finansowego według wyodrębnionych działalności                 | 195 |
| Przykłady z rozwiązaniami                                                            | 195 |
| Zadania do rozwiązania                                                               | 217 |
| Odpowiedzi do zadań                                                                  | 253 |
| Literatura zalecana                                                                  | 254 |
| Problemy i pytania                                                                   | 254 |

### 5. Regulacje rachunkowości w Polsce. Nadrzędne zasady rachunkowości – istota i wpływ na obraz przedsiębiorstwa

|                                                                                |     |
|--------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 5.1. Regulacje rachunkowości w Polsce                                          | 256 |
| 5.2. Nadrzędne zasady rachunkowości – istota i wpływ na obraz przedsiębiorstwa | 262 |
| 5.2.1. Zasady rachunkowości – potrzeba stosowania                              | 262 |

|                                                                                   |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 5.2.2. Podstawowe koncepcje rachunkowości . . . . .                               | 263 |
| 5.2.3. Zasady rachunkowości. . . . .                                              | 265 |
| 5.2.4. Polityka rachunkowości . . . . .                                           | 270 |
| 5.2.5. Wpływ polityki rachunkowości na wynik finansowy przedsiębiorstwa . . . . . | 271 |
| Literatura zalecana . . . . .                                                     | 271 |
| Problemy i pytania . . . . .                                                      | 271 |

## 6. Sprawozdawczość finansowa przedsiębiorstwa – bilans

|                                                                                  |     |
|----------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 6.1. Bilans jako statyczne ujęcie pozycji finansowej jednostki . . . . .         | 274 |
| 6.1.1. Podstawowy podział aktywów . . . . .                                      | 274 |
| 6.1.2. Podstawowy podział pasywów . . . . .                                      | 276 |
| 6.2. Szczegółowy podział aktywów . . . . .                                       | 277 |
| 6.2.1. Aktywa trwałe . . . . .                                                   | 277 |
| 6.2.2. Aktywa obrotowe. . . . .                                                  | 281 |
| 6.3. Szczegółowy podział pasywów . . . . .                                       | 287 |
| 6.3.1. Kapitał (fundusz) własny . . . . .                                        | 287 |
| 6.3.2. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania. . . . .                           | 290 |
| 6.4. Bilans jako element sprawozdania finansowego dla podmiotów różnej wielkości | 294 |
| Przykłady z rozwiązaniami. . . . .                                               | 295 |
| Zadania do rozwiązania . . . . .                                                 | 301 |
| Odpowiedzi do zadań . . . . .                                                    | 318 |
| Literatura zalecana . . . . .                                                    | 319 |
| Problemy i pytania . . . . .                                                     | 319 |

## 7. Podstawy wyceny bilansowej

|                                                                                |     |
|--------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 7.1. Wycena jako element kształtowania sprawozdania finansowego. . . . .       | 322 |
| 7.2. Podstawowe zasady wyceny aktywów i pasywów . . . . .                      | 323 |
| 7.3. Zasady wyceny bilansowej wybranych pozycji sprawozdania finansowego . . . | 327 |
| Przykłady z rozwiązaniami. . . . .                                             | 328 |
| Zadania do rozwiązania . . . . .                                               | 335 |
| Odpowiedzi do zadań . . . . .                                                  | 342 |
| Literatura zalecana . . . . .                                                  | 343 |
| Problemy i pytania . . . . .                                                   | 343 |

## 8. Sprawozdawczość finansowa przedsiębiorstwa – rachunek zysków i strat

|                                                             |     |
|-------------------------------------------------------------|-----|
| 8.1. Istota rachunku zysków i strat . . . . .               | 346 |
| 8.2. Podstawowe kategorie rachunku zysków i strat . . . . . | 352 |
| 8.3. Podstawowe elementy rachunku zysków i strat . . . . .  | 353 |
| Przykłady z rozwiązaniami. . . . .                          | 363 |
| Zadania do rozwiązania . . . . .                            | 378 |
| Odpowiedzi do zadań . . . . .                               | 407 |
| Literatura zalecana . . . . .                               | 408 |
| Problemy i pytania . . . . .                                | 408 |

|            |                                                                                                                              |     |
|------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>9.</b>  | <b>Sprawozdawczość finansowa przedsiębiorstwa – rachunek przepływów pieniężnych</b>                                          |     |
| 9.1.       | Dlaczego rachunek przepływów pieniężnych? . . . . .                                                                          | 410 |
| 9.2.       | Obowiązek sporządzania rachunku przepływów pieniężnych i zakres prezentowanych w nim informacji . . . . .                    | 411 |
| 9.3.       | Środki pieniężne w rachunku przepływów pieniężnych. . . . .                                                                  | 412 |
| 9.4.       | Struktura rachunku przepływów pieniężnych . . . . .                                                                          | 414 |
| 9.5.       | Działalność operacyjna . . . . .                                                                                             | 416 |
| 9.6.       | Działalność inwestycyjna . . . . .                                                                                           | 418 |
| 9.7.       | Działalność finansowa . . . . .                                                                                              | 419 |
| 9.8.       | Podsumowanie rachunku przepływów pieniężnych – pozycje D–G . . . . .                                                         | 421 |
| 9.9.       | Metody sporządzania rachunku przepływów pieniężnych . . . . .                                                                | 422 |
| 9.10.      | Ważne wskazówki przy sporządzaniu rachunku przepływów pieniężnych . . . . .                                                  | 425 |
|            | Przykłady z rozwiązaniami. . . . .                                                                                           | 427 |
|            | Zadania do rozwiązania . . . . .                                                                                             | 434 |
|            | Odpowiedzi do zadań . . . . .                                                                                                | 442 |
|            | Literatura zalecana . . . . .                                                                                                | 443 |
|            | Problemy i pytania . . . . .                                                                                                 | 444 |
| <b>10.</b> | <b>Wybrane problemy rachunkowości finansowej</b>                                                                             |     |
| 10.1.      | Sprawozdawczość finansowa – zestawienie zmian w kapitale własnym, informacja dodatkowa, sprawozdanie z działalności. . . . . | 446 |
| 10.2.      | Rachunkowość a podatki . . . . .                                                                                             | 457 |
|            | Przykłady z rozwiązaniami. . . . .                                                                                           | 467 |
|            | Zadania do rozwiązania . . . . .                                                                                             | 474 |
|            | Odpowiedzi do zadań . . . . .                                                                                                | 479 |
|            | Literatura zalecana . . . . .                                                                                                | 480 |
|            | Problemy i pytania . . . . .                                                                                                 | 480 |
| <b>11.</b> | <b>Kalkulacja kosztów</b>                                                                                                    |     |
| 11.1.      | Istota i metody kalkulacji kosztów . . . . .                                                                                 | 484 |
| 11.2.      | Kalkulacja podziałowa. . . . .                                                                                               | 487 |
| 11.3.      | Kalkulacja przy produkcji sprzężonej (łącznie). . . . .                                                                      | 494 |
| 11.4.      | Kalkulacja doliczeniowa. . . . .                                                                                             | 496 |
| 11.5.      | Kalkulacja w rachunku kosztów działań (ABC) . . . . .                                                                        | 501 |
|            | Przykłady z rozwiązaniami. . . . .                                                                                           | 504 |
|            | Zadania do rozwiązania . . . . .                                                                                             | 512 |
|            | Odpowiedzi do zadań . . . . .                                                                                                | 536 |
|            | Literatura zalecana . . . . .                                                                                                | 539 |
|            | Problemy i pytania . . . . .                                                                                                 | 539 |
| <b>12.</b> | <b>Rachunek kosztów pełnych i zmiennych – wpływ na wynik finansowy</b>                                                       |     |
| 12.1.      | Rola i zadania rachunku kosztów . . . . .                                                                                    | 542 |
| 12.2.      | Tradycyjne systemy rachunku kosztów i wyników . . . . .                                                                      | 543 |

|                                            |     |
|--------------------------------------------|-----|
| 12.3. Rachunek kosztów pełnych . . . . .   | 543 |
| 12.4. Rachunek kosztów zmiennych . . . . . | 546 |
| Przykłady z rozwiązaniami. . . . .         | 557 |
| Zadania do rozwiązania . . . . .           | 565 |
| Odpowiedzi do zadań . . . . .              | 573 |
| Literatura zalecana . . . . .              | 574 |
| Problemy i pytania . . . . .               | 574 |

### 13. Wybrane problemy operacyjnej rachunkowości zarządczej

|                                                                     |     |
|---------------------------------------------------------------------|-----|
| 13.1. Wprowadzenie do analizy progu rentowności . . . . .           | 576 |
| 13.2. Wyznaczanie progu rentowności . . . . .                       | 577 |
| 13.3. Marża brutto . . . . .                                        | 579 |
| 13.4. Marża bezpieczeństwa . . . . .                                | 580 |
| 13.5. Dźwignia operacyjna. . . . .                                  | 584 |
| 13.6. Próg rentowności przy produkcji wieloasortymentowej . . . . . | 585 |
| 13.7. Istota decyzji krótkookresowych . . . . .                     | 586 |
| 13.8. Krótkookresowe problemy decyzyjne . . . . .                   | 587 |
| Przykłady z rozwiązaniami. . . . .                                  | 589 |
| Zadania do rozwiązania . . . . .                                    | 620 |
| Odpowiedzi do zadań . . . . .                                       | 623 |
| Literatura zalecana . . . . .                                       | 623 |
| Problemy i pytania . . . . .                                        | 623 |

### Testy

|                                         |     |
|-----------------------------------------|-----|
| Testy wielokrotnego wyboru . . . . .    | 626 |
| Testy jednokrotnego wyboru . . . . .    | 641 |
| Odpowiedzi na pytania testowe . . . . . | 656 |

### Załączniki

|                                                                                                                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Minimalny zakres informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym spółki „ABC” Sp. z o.o., określony zgodnie z załącznikiem nr 1 do ustawy o rachunkowości . . . . . | 660 |
| 2. Przykładowe zestawy egzaminacyjne . . . . .                                                                                                                        | 682 |
| 3. Zakładowy plan kont. . . . .                                                                                                                                       | 704 |
| 4. Wzory wybranych dokumentów księgowych . . . . .                                                                                                                    | 708 |

### Bibliografia

|                       |     |
|-----------------------|-----|
| Bibliografia. . . . . | 724 |
|-----------------------|-----|